

Həzrəti Məhəmməd və "Qurani-kərim"i

Həzrəti Məhəmməd, Məkkədə doğulub. Atası Abdulla hələ Məhəmməd dünyaya gəlməmiş dünyasını dəyişib. Əvvəlcə babası Abdülmütəllibin, onun ölümündən sonra isə əmisi Abu-Talibin himayəsi altında böyüyüb.

Hicrətdən otuz bir il əvvəl doğulub, hicri tarixinin otuz ikinci ilində dünyasını dəyişib. Ona qırx yaşında Peyğəmbərlik verilib. İlk üç il gizli təbliğət aparıb. Ərəblər bilirdilər ki, İbrahim və onun oğlu İsmayıl ulu babaları olub və onlardan uzaqlaşdıqları üçün pis günə qalıblar.

Musa və İsa təlimində olduğu kimi Məhəmmədin təlimində də təkallahlılıq İslam dininin əsasıdır.

Həzrəti Məhəmmədin bəşəriyyətə bəxş etdiyi "Qurani-Kərim" elə bir möcüzədir ki, burada Allahın digər böyük möcüzəsi olan insan faktoru ilə əlaqədar elə bir məqam yoxdur ki, öz ifadəsini tapmamış olsun. Lakin bu da danılmazdır ki, bu ecazkar hikmətlər toplusunun şərhini ilə minlərlə övlialar, filosoflar və başqa müdriklər nə qədər baş sındıraraq saysız-hesabsız kitablar çap etdirdilər də yenə də onun bütün sirlərini açmaq mümkün olmamışdır.

İnsan faktorunun ən canlı, bəşəri, təkrarsız, bənzərsiz nümunəsi isə Həzrəti Peyğəmbərin böyük şəxsiyyətidir. Təsədüfi deyildir ki, uzun illər ərzində Ginnesin rekordlar kitabında öz təkrarını tapan, hər il də yerdəyişmələrə məruz qalan bəşəriyyətin yaratdığı yüz ən böyük şəxsiyyət sırasında Məhəmməd Peyğəmbərin birinciliyi yerində qalır. Odur ki, Həzrəti Peyğəmbərin mübarək şəxsiyyəti insan faktorunun ən yüksək məziyyətləri baxımından ibrətamiz olduğundan, onun bəzi gözəl cəhətlərini qısaca xatırlatmağı vacib bilir.

İnsanlar arasında münasibətlər ataya, anaya, qardaşa, bacıya, ər və arvada, övladlara olan münasibət kimi olmalıdır.

Dünyaya bağlı olma, lakin insanlardan da təcrid olunma.

Bütün var-dövlətini kasıblara paylasan göylərdə xəzinə tapa bilərsən.

Müqəddəs ayınlar mütləqdir.

Var-dövlət insanın Allah yolunda olmadığına dələlət edir.

Kim ki, özünü yüksək tutur, o alçalacaq və əksinə.

Allahın iradəsini qəbul etmək həyatını ona uyğun qurmaqdan ibarətdir.

Allahın iradəsindən hər hansı bir istisna səhvə, qüsurə yol verir.

Yaxınlarını özünü sevdiyin kimi sev. Sevgidə ehoizm olmamalıdır.

Allaha sevgi ürəklə, ağılla olmalıdır.

İnsanın Allahla birbaşa əlaqəsi yoxdur, o, yaxınlarına olan münasibətdə nəzərə alınmalıdır ki, onlar da Allahın övladlarıdır.

Məhəmməd, sevgi Allahla doğru yolun ifadəsidir.

İnsanın şagirdlərinə son vəsiyyəti: "Bir-birinizi sevin, insan sevgisi ilə insan olur".

O, özü insana məhəbbətin nadir nümunələrini göstərmişdir. Ölümünün yaxınlaşdığını hiss edib son Pasha bayramında paltarlarını soyunub, paylayıb tək bir dəsmalla bədənini örtüb. Şagirdlərinin, hətta İbadanın onu satacağını bildiyi halda onun da ayaqlarını yuyub. Pyotrun təəcübünə baxıb deyib: "Əgər mən Allah və müəllim olduğum halda ayaqlarınızı yuyuramsa, siz də bir-birinizin ayaqlarını yuyun."

Bütün səmavi kitablarda insanlar arasında üç cür sevgi olduğu göstərilir: kişi qadın sevgisi, dost sevgisi, mənəvi birlik naminə sevgi. Bunun üçün hətta həmin kitablar düşmənlərini də sevməyi tələqin eləyir. İsa təlimində dünyanın bağlılığı rədd edilir, asketik həyat da (tərki-dünyalıq) da qəbul olunmur.

Məhəmməd Peyğəmbərin mübarək vücudu güclü və qüvvətli, bədəninin əzələləri ağırdır olub sanki ipəkdan yumşaq idi. Cisminin qoxusu elə xoş idi ki, təmasda olduğu hər bir şeydən günlərcə xoş qoxular gəlirdi. Təmiz vücudu pambıq kimi ağ, boyu nə qısa, nə də uzun idi. Kürəkləri arasında göyərçin yumurtası boyda qırmızı xalı var idi ki, buna "Nübunə Məhürü" deyilirdi. Barmaqları uzun, biləkləri qalın, başı çox gözəl bir biçimlə idi. Alnı geniş və parlaq idi. Qaşlarının arasını açıq idi. Kiprikləri uzun və zil qara idi. Saçları nə çox qıvrım, nə də çox düz idi. Mübarək üzündə sanki günəşin nuru cilvələnirdi. Yerişi vüqarlı idi.

Ağıl və zəkası insanları valeh edirdi. Onun

kimi insanların ruhunu dərk edən başqa bir kəsi təsəvvür etmək belə mümkünsüz idi. Məhz elə buna görə də milyonlarla insanı doğru yola, haqq yoluna gətirə bilmişdi.

Uca Allahın vəhyi və ilhamı sayəsində çox böyük gerçəkliklərə və elmə qovuşmuşdu. Elm və irfan baxımından heç kəs onun dərəcəsinə qalxmamışdı. Heç bir təhsil və müəllim görmədən özündən əvvəlki səmavi kitablardakı ilahi hökmlərə, keçmiş müdriklərin tarixinə, hər xalqın siyasət və idarə hallarına, keçmişin və gələcəyin sirlərinə bələd olması bunun təzahürüdür.

Comərdliyi və səxavəti sonsuz idi. Bir dilənçini belə boş buraxmazdı. Yanında bir şey olmayanda ya borc alar, ya da ki, səhər gəl apar deyə yola salardı.

Cəsarəti, qüvvət və igidliyi hamıya ən yaxşı nümunə idi. Döyüşlərdə onun qədrəndə olana təsadüf edilməzdi.

Xasiyyəti mülayim, bağışlamaqda və kərəmdə əvəzsiz idi. Ən qatı düşmənlərini də bağışlaya bilirdi.

Abır-həyə gözələmədə tayı-bərabəri yox idi. Heç kəsini də utanmasına imkan vermirdi.

Qohum-qərəbəyə, dostlara sədaqəti tükənməz idi. Köhnə dostlarını, həm də sevimli qadını Xədicənin dostlarını bir an yaddan çıxarmaz, yeri düşəndə onlara əl tutmağı vacib bilirdi.

Mərhəmət və səfəq göstərməkdə tayı-bərabəri yox idi. Məsum çocuğu İbrahim on altı aylığında vəfat edərkən göz yaşlarını saxlaya bilməmiş, bu zaman yanında olan İbni-Əfr ona - ya Rəsulullah, səndəmi ağlayırsan? - deyə soruşduqda - "Gözümüz ağlar, qəlbimiz məhzun olar, lakin bizdən Allah rızasına başqa bir söz çıxarmaz" demişdir.

İnsanlarla davranışı təkrarsız idi. Hər kəslə gülürləzlə görüşür, heç kəsə xətrinə dəyəsi söz deməzdi. Ona on il xidmət edən həzrəti Ənos deyir: "Bu müddətdə bir dəfə də olsun "bunu niyə etdin, bunu niyə etmədin" demişdi."

Təvəzökarlıqda əvəzsiz idi. Məclislərə gərərkən harada boş yer olsa, orada oturur, yeri gəlməyə danışmazdı. Səsini heç vaxt qaldırmazdı. Müsafirlərinin altına öz paltarını çıxarıb salmaqdan belə çəkinməzdi. Deyəcək sözünü də deməkdən əsla çəkinməz, vüqarını da həmişə uca tutardı.

Ağır anlarında, ya evlərində xurma və sudan başqa heç bir azuqə olmadığı zamanlarda da ah-uf etməz, bəzən gecələri səhahədək ibadət edər, çox ayaqüstə dayanmaqdan ayaqları şişirdi. Dünyasını dəyişərkən də ailəsinə heç bir var-dövlət qoymamışdı. Ondən qalan qatır, silahları və gəlirini bağışladığı kiçik bir ərazi olmuşdu.

Məhəmməd Peyğəmbər bəşəriyyət tarixində heç kəsin nəsib olmadığı bacarığa malik olmuş, insanlara maddi və mənəvi xoşbəxtlik gətirən Allahın kitabını, "Qurani-Kərim"i, bu əbədi möcüzəni təbliğ edib çatdırılmasına nail olmuşdu.

Bu gün Yer üzündə müsəlmanların sayının bir milyard yarımına çatması və gündən-günə artması da onun bu əvəzsiz bacarığından qaynaqlanmışdı.

MƏHƏMMƏD PEYĞƏMBƏRİN İNSANLA ƏLAQƏDAR BƏZİ HƏDİSLƏRİ

- Vətəni sevmək imandandır.
- Bu günün işini bu gün gör, sabaha saxlama. Sabah olar, amma son olmazsan.
- İnsanların qorxu altında hörmət və cəhəram bəslədikləri adam adamların pisidir.
- İki insan arasında sülh yaradan yalan, düşmənçilik yaradan düz danışqdan yaxşıdır.
- Dörd xasiyyət insan üçün bədbəxtlikdir - kin, qəzəb, rəhimsizlik, ehtiras.
- İnsan əməlinin dəyəri onun nəticəsi ilə ölçülür.
- Atanın övladına öyrətdiyi ən yaxşı şey ədəbdir.
- Siri saxlamağı bacar. Hətta biri səni təhqir edib sirrini aşkar etsə də, ona aşkar siri sən açma.
- Qonağı qapıya qədər ötürməli.
- Bütün dünya ləzzətlərinə son qoyacaq ölümün haqq olmasını unutma.
- Özünə heç zaman ölüm arzulama.
- Borcun ödəməyə imkanı olan və bunu etməyən hörmətə layiq deyil. O, cəzalandırılmalıdır.
- Ölüm dostu dostla birləşdirən körpüdür.